

Інформаційно-аналітичний огляд про основні події в кримськотатарському середовищі за травень 2011 року у Автономній Республіці Крим

Аналіз наявної оперативної інформації про основні події, що відбуваються в кримськотатарському середовищі, дозволяє зробити вивід, що даний чинник є для АР Крим найбільш проблемним і конфліктогенним.

Головним фактором нестабільності на території Криму залишається кримськотатарський чинник, який традиційно загострюється напередодні курортного сезону, у травні. У поточному році ситуація у відносинах влади та кримських татар значно ускладнилася конфліктами з приводу самовільно захоплених земель. Кроки влади назустріч кримським татарам, а фактично – непопулярні серед більшості населення поступки (Соборна мечеть, виділення 4 га землі у мікрорайоні Лугове-2 під забудову учасникам «галявин протесту» тощо) залишилися без уваги та відповіді. Жодне самозахоплення не було звільнене, Меджліс продовжує вимагати проведення Міжнародного форуму з питань відновлення прав кримськотатарського народу на своїй Батьківщині, при цьому використовує фактор шантажу щодо загрози іміджу України як демократичної держави на світовому рівні.

Разом із тим М.Джемілев категорично відхилив пропозиції В.Джарти щодо офіційної реєстрації Меджлісу, наприклад, як громадської організації. У промові на траурному мітингу 18 травня М.Джемілев досить різким тоном нагадав українській владі усі проблемні моменти, а саме: невдала зустріч кримських татар із Президентом України 3 серпня 2011 року, зміна формату Ради представників кримськотатарського народу, ліквідація слідчій групи СБУ з розслідування злочинів радянського режиму проти кримських татар, негативні висловлювання міністрів внутрішніх справ та освіти, скорочення чисельності кримських татар в органах державної влади Криму тощо.

На думку експертів та деяких керівників кримськотатарського руху, ситуація у відносинах влади та кримських татар знов зайшла у глухий кут, з якого важко вийти обом сторонам. Кримська влада, перш за все Рада міністрів АРК, вичерпала усі діалогові аргументи щодо владання ситуації та залишила за собою тільки силові методи (примусове звільнення самовільно захоплених ділянок). Але для таких рішучих дій кримська влада не має ані політичної волі, ані підтримки та погодження із вищим керівництвом, яке також не вирішило, яку політику проводити відносно депортованих. Цим пояснюється повна відсутність фінансування заходів з облаштування депортованих осіб у 2011 році (23 млн. грн. з державного бюджету України, з них 20 млн. грн. на капітальні вкладення, 3 млн. грн. – соціально-культурні потреби репатріантів).

Ситуація у кримськотатарському середовищі також складна та неоднозначна, оскільки далеко не усі самовільно захоплені ділянки знаходяться під контролем Меджлісу, який у перемовинах із В.Джарти позиціонував себе як

єдиний повноважний представницький орган кримськотатарського народу та надав певні гарантії щодо контролю над «галявинами протесту». У квітні – травні виявилось, що Меджліс не несе відповідальності за дії переважної більшості учасників галявин протесту та не в змозі добитися звільнення самозахоплень. При цьому М.Джемілев продовжує вимагати від українського уряду та Президента України кроків назустріч кримським татарам – прийняття Закону про відновлення прав депортованих осіб та Програми, повноцінного фінансування заходів з облаштування депортованих, переформатування складу Ради представників кримськотатарського народу при Президентові України тощо.

Представники кримськотатарського народу у владі (Рада міністрів, Верховна Рада, Представництво Президента тощо) прагнуть виходу зі складної ситуації, для чого проводять численні переговори, зустрічі.

Діяльність опозиційних Меджлісу громадсько-політичних сил

Загальна ситуація у середовищі кримських татар характеризується наявністю багатьох різноманітних громадських та громадсько-політичних структур, як опозиційних Меджлісу, так і таких, що підтримують його. Найбільший інтерес представляють опозиційні організації, які намагаються посилити вплив на співвітчизників, використовуючи для цього різні інформаційні приводи. Найбільш помітною серед таких організацій є Міллі Фірка, голова якої Васфі Абдураїмов входить до новоствореної Ради представників кримськотатарського народу при Президентові України. Слід зазначити, що напередодні виборів та на початку 2011 року кримська влада почала співпрацювати із зазначеною організацією. Враховуючи той важливий факт, що вона є однією з небагатьох офіційно зареєстрованих кримськотатарських громадсько-політичних організацій, політика якої є опозиційною по відношенню до Меджлісу, подальша співпраця з нею є найбільш перспективною.

16 травня 2011 року відбулося зібрання 11-ти з 19-ти членів Ради (які не є членами Меджлісу), на яке було особисто запрошено М.Джемілева та Р.Чубарова, але вони навіть не відповіли на запрошення. На зібранні було прийняте звернення до Президента України з нагоди 67-ї річниці депортації з Криму. У зверненні, зокрема йдеться (мовою оригіналу):

« Мы ожидали, что Украина

- признает преступными и незаконными репрессии, совершенные в отношении крымскотатарского народа в период с Мая 1944 года по настоящее время;*
- восстановит в полном объеме коллективные и индивидуальные права крымских татар;*

- завершит в кратчайшие сроки возвращение крымских татар с мест высылки с расселением их по всем местам исторического проживания в Крыму;
- восстановит государственность крымскотатарского народа не ниже уровня, имевшегося в СССР до ее упразднения в 1945 году, как это было Делано в отношении чеченцев, ингушей, балкарцев и других репрессированных народов.

Однако ничего этого за прошедшие 20 лет в Украине так и не произошло. Этому не обходимо положить конец. Уважаемый Виктор Федорович! Мы призываем Вас:

- завершить процесс законодательного восстановления прав и реабилитации репрессированного крымскотатарского народа в третьем квартале 2011 года;
- Принять государственную программу возвращения, расселения и обустройства в Крыму крымских татар с правовым и финансовым обеспечением Программы сроком на 2011 – 2015 года в третьем квартале текущего года;
- Обеспечить землей всех нуждающихся и зарезервировать земельные массивы для возвращающихся на свою историческую родину крымских татар».

Підписали звернення В.Абдураїмов, Д.Акмоллаєв, Л.Безазієв, С.Берберов, Е.Гафаров, І.Ідрісов, С.Ізєдинов, С.Німетуллаєв, Е.Сеїтбекіров, А.Фіненко, Т.Челебієв.

Слід констатувати зменшення активності опозиційних Меджлісу кримськотатарських громадських організацій, та фактичного припинення співпраці із ними влади, оскільки реального впливу на найбільш проблемне питання земельних самозахоплень вони не мають.

Особенности ситуации у земельной сфере Діяльність «Сєбат»

Не вирішення проблеми самозахватів є головним фактором, який несе потенційну загрозу погіршення загальної ситуації в Криму та посилює протестні настрої кримських татар. Незважаючи на демонстративне поновлення співпраці влади та Меджлісу, жодних компромісів не досягнуто. Це пояснюється досить сильним впливом на цей процес інших організацій та об'єднань, які діють поза контролем Меджлісу.

Найбільш впливовою з таких є громадська організація «Авдет», яка була створена штучно «під самозахоплення» та контролювала більш ніж половину усіх галаявин протесту по Криму. Поки мова не йшла про надання учасникам самовільно захоплених ділянок землі, Меджліс використовував потенціал «Авдета» для тиску на владу. Керівництво Меджлісу вдавало, що воно спроможне вплинути на учасників «Авдет». Але наприкінці 2010 – спочатку

2011 років ситуація радикально змінилася: Рада міністрів АР Крим розпочала процес врядування земельного безладу, виділила 4 га землі в черті Сімферополя, вимагаючи від учасників галявин протесту звільнення ділянок. Меджліс намагався виступати посередником між Радою міністрів АРК та кримськими татарами – учасниками самозахоплень, але «Авдет» протестував проти цього. З метою усунення найбільш яскравих та впливових лідерів зазначеної організації Д.Аметова було засуджено (на думку активістів руху, за погодженням уряду та Меджлісу), завдяки діям Меджлісу організація розкололася на дві частини. У березні з «Авдету» вийшли найбільш радикально налаштовані лідери, які у квітні створили нову громадську організацію «Себат» (рос. – упорство, настойчивість), яка зареєстрована шляхом повідомлення. Юридична адреса: м. Сімферополь, Євпаторійське шосе, 53, офіс 2, контактний телефон 8-050-999-89-33. За словами **Р.Шаймарданова**, «Себат» поки не численний, станом на 23.05 подано 70 заяв від учасників галявин протесту. Голова правління **Решат Сейдалієв**, члени правління **Ділявер Решитов** (керівник самовільно захопленої ділянки Красна горка – вул.Стрелкова), **Сейдамет Гемеджи** (керівник самозахоплення Дубки Сімферопольського району, близький друг та діловий партнер засудженого Д.Аметова, прихильник радикального ісламу течії вахабізм). Прес-секретар – **Рінат Шаймарданов**.

З квітня 2011 року Меджліс та новостворена організація ведуть інформаційну війну, оприлюднюючи взаємно компрометуючі матеріали. З метою більш повного охоплення аудиторії «Себат» створено інформаційно-аналітичний портал <http://www.sebat.org.ua>, де оперативно та докладно надаються відео-матеріали та статті Р.Шаймарданова, що свідчать про деструктивну діяльність Меджлісу щодо проблеми самозахоплень.

23 травня поточного року активісти «Себат» провели прес-конференцію, на якій звинуватили Меджліс у розколі організації «Авдет», зрадництві інтересів народу, затягуванні вирішення земельного питання з корисною метою. С.Гемеджи запевнив присутніх журналістів у лояльності до діючої влади та поваги особисто до В.Джарти, і звинуватив керівництво Меджлісу у плямуванні лідерів галявин протесту, розпалюванні ворожнечі між ними та владою шляхом провокацій та пліток. Він наголосив, що лідери «Себат» не проти Меджлісу як представницького органу, але вони проти такого Меджлісу, який є зараз, у якому панують особиста вигода, корупція та зрадництво. На думку С.Гемеджи, Меджліс має отримати правовий статус та бути легальним, щоб захищати інтереси кримських татар, як це передбачалося при його створенні у 1991 році.

Р.Шаймарданов підкреслив, що дії Меджлісу – це провокація, мета якої заважати владі навести лад у земельному питанні. Він навів приклади, коли членів «Авдет» відкрито штовхали на протистояння із владою і казали їм *«Выходите на площадь...»*. З метою розколу «Авдету» Меджліс вдавався до перевірених засобів: проведення альтернативних зібрань, зміна керівників галявин протесту, залякування та підкуп членів самозахоплення. Шаймарданов зазначив, що зрадницька політика Меджлісу яскраво виявилася 18 травня, під час проведення мітингу, коли Р.Чубаров зачитав текст резолюції, яка до того

часу ніде не обговорювалася, її зміст відповідає лише інтересам керівництва Меджлісу. За словами Шаймарданова, опитування серед кримських татар щодо необхідності проведення Міжнародного форуму не проводилося, тоді як в резолюції республіканського мітингу єдина вимога – проведення такого форуму.

Матеріали прес-конференції надані на сайті «Себат», прес-реліз мовою оригіналу надається:

«23 мая в пресс-центре ИРС (Симферополь) состоялась пресс-конференция общественной организации «СЕБАТ», посвящённая земельному вопросу и взаимоотношениям народа, меджлиса и власти. Общественники предоставили журналистам ряд фактов, свидетельствующих о деструктивной роли руководства меджлиса в решении земельного вопроса и взаимоотношениях между народом и властью.

Первая тема – ОЧЕРНЕНИЕ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПОЛЯН ПРОТЕСТА

В своих выступлениях руководители меджлиса открыто заявляют, что руководители полян протеста, создавшие СЕБАТ, преследуют личные интересы и ведут бизнес на полянах протеста, используя людей в качестве живого щита. При этом обвинения звучат голословно.

Причина таких заявлений проста и понятна. Не сумев перехватить руководство полянами протеста, руководители меджлиса прибегли к старому испытанному способу – очернить лидеров народных акций как в глазах народа, так и в глазах власти. Этот способ лидеры меджлиса успешно применяли в течение всех 20 лет своей деятельности.

Именно этим способом отстранялись от активной деятельности ветераны национального движения. Именно этим способом были оболганы и выброшены из состава меджлиса 16 крымскотатарских патриотов, осмелившихся потребовать у Джемилева отчета о финансовой деятельности. Именно этим способом была оболгана и выброшена с должности главного редактора газеты «Авдет» популярная крымская журналистка Лиля Буджурова.

Но сегодня этот способ не сработал. Их клевета не соответствует действительности – и народ знает об этом.

Во-первых, заверения Джемилева и Чубарова о переходе под патронат меджлиса большей части полян протеста – откровенная ложь. Мирное 585 га, Дубки 348 га, Петровская балка, Стрелковая, Автогаз, Красная горка, генерала Васильева, Алушта – это перечень только самых крупных полян протеста, отказавшихся от услуг меджлиса.

Вторая большая ложь руководства меджлиса – о том, что поляны протеста якобы обращались к Джемилеву с просьбой взять их под своё руководство. Если это действительно имело место – зачем тогда нужно было организовывать «альтернативные собрания» на полянах протеста? Если это действительно так – почему меджлис сдал списки на чуть более две тысячи человек, тогда как полные списки участников полян протеста насчитывают свыше 10 тысяч?

2 тысячи от меджлиса и 10 тысяч реальных участников – где же Джемилев и Чубаров насчитали 80% своих сторонников?

Если Джемилев и Чубаров не лгут и к меджлису действительно перешли 80% полян протеста – это порядка 8 тысяч человек. В то же время, руководителями меджлиса озвучено, что меджлис сдал в земельную комиссию списки на 2 тысячи.

Возникает резонный вопрос: куда руководители меджлиса дели списки еще на 6 тысяч человек?

И второй вопрос: означает ли это, что эти 6 тысяч семей не получают землю?

На эти вопросы руководители меджлиса никогда не ответят. И не ответят по одной простой причине – за ними нет людей. За ними есть кучка перебежчиков, изгнанных с полян протеста самими участниками народных акций за различного рода махинации. Вот этот

отряд нечистоплотных дельцов из нескольких десятков человек руководители меджлиса пытаются представить «лидерами» полян протеста.

Вторая тема - «ПОЛЕВЫЕ КОМАНДИРЫ»

В попытках очернить защитников полян протеста, Джемилев и Чубаров активно используют негативный, подразумевающий экстремизм и противостояние власти, пугающий термин, называя лидеров полян протеста «полевыми командирами».

Какие «полевые командиры»? Поляны протеста – не боевая операция, а мирная акция людей, защищающих свои конституционные права. Мы живем в мирное время, в мирной стране. Мы не ведем войны с государством – наоборот, мы на всех углах пропагандируем мир и спокойствие. Украина – не Чечня и не Афганистан, здесь нет партизанины, здесь нет военных действий и нет воинских формирований – а значит, нет и никаких «полевых командиров». Тем не менее, буквально в каждом интервью руководства меджлиса мы слышим этот отталкивающий и пугающий простых граждан термин – «полевые командиры».

Называя руководителей полян протеста «полевыми командирами», функционеры меджлиса преследуют одну цель – представить народных лидеров кровожадными и радикально настроенными противниками действующей власти.

На деле всё обстоит с точностью до наоборот.

Именно руководители полян протеста объявили мораторий на проведение протестных акций, чтобы дать возможность новой власти Украины и Крыма решать земельный вопрос в спокойной обстановке конструктивного диалога.

Именно инициативники полян протеста обнародовали факты неприглядного поведения представителей меджлиса, показывающие беспринципность и коррумпированность его руководства.

Именно лидеры полян протеста публично отказались от услуг Джемилева и Чубарова, пытающихся навязать себя в качестве посредников в решении земельного вопроса.

Лидеры меджлиса не имели и не имеют никакого влияния на крымские поляны протеста. Вот почему руководители меджлиса так негативно отзываются о представителях народных акций. Вот почему они используют весь свой админресурс, все свои связи и возможности, чтобы исказить истинное положение дел в земельном вопросе и облить грязью лидеров полян протеста.

Третья тема - ДЖЕМИЛЕВ РЕШАЕТ ЗА ДЖАРТЫ?

Теряя контроль над ситуацией в земельном вопросе, лидеры меджлиса утратили и чувство реальности, присвоив себе право говорить от имени власти. Так, недавно Мустафа Джемилев публично заявил, что Джарты не будет работать с «СЕБАТОМ».

Разве премьер-министр заявлял о своих намерениях относительно СЕБАТА? Разве премьер-министр Крыма спрашивает у Джемилева разрешения на свои действия? Или Джемилев диктует Джарты, что ему можно и что нельзя? Или, может быть, Джарты дал Джемилеву доверенность делать заявления от имени премьера?

Ничего этого нет. Джемилев самовольно присвоил себе право говорить от имени председателя Совета министров Крыма. То есть – в очередной раз обманул общественность. Вернее – попытался обмануть. На этот раз ему этого не удалось.

Зато ему очень долго удавалось делать это раньше, выступая перед властями Украины от имени народа.

10 тысяч семей, стоящих на полянах протеста, не имеют земли. Согласно заявлению Василия Джарты, проверка списков показала, что среди участников полян протеста более 80% действительно являются нуждающимися в земле.

Но, согласно официальным данным, ранее «под крымских татар» уже было выделено 40.000 гектаров земли, которые полностью шли через меджлис. Разделив эти 40 тысяч гектар на 10 соток, получаем, что меджлису было дано право распределить 400.000 участков по 10 соток. Где эти земли? До крымских татар они не дошли. Значит, они были украдены у

народа руководством меджлиса. Результаты работы земельной комиссии, озвученные премьером Джарты, полностью подтверждают этот факт.

И теперь лидеры меджлиса вновь рвутся распределять землю среди крымчан. Горький опыт подсказывает: если это допустить – народ вновь останется без земли.

Двадцать лет руководители меджлиса распределяли земли – но народ и поныне без земли. Двадцать лет лидеры меджлиса распределяли бюджетные деньги, отпущенные на обустройство крымских татар – но в татарских поселках до сих пор нет дорог, воды, газа, канализации, социальной инфраструктуры (детских садов, школ, больниц, клубов).

Нерешение политических и экономических требований крымских татар – то, чем и должен был заниматься меджлис и его руководство – было основным фактором искусственно созданного противопоставления народа и власти. Двадцать лет крымскотатарский народ использовался руководством меджлиса в политических торгах, как протестная масса для разжигания межнациональных и межконфессиональных конфликтов.

Доверие народа исчерпано. Руководители меджлиса полностью утратили авторитет среди людей. Участников полян протеста лидеры меджлиса публично обвиняют в экстремизме и радикализме, греша против истины.

Вместо того, чтобы отойти в сторону и заняться главным вопросом, для чего был создан меджлис и курултай – в цивилизованной форме восстановить права и государственность крымскотатарского народа – лидеры меджлиса предпринимают все усилия, чтобы сорвать переговорный процесс и вырвать у народа его право на землю.

Сейчас главную угрозу для полян протеста представляет не власть. Нет. Главными противниками народных акций сегодня являются лидеры меджлиса. Именно с их подачи устраиваются провокации на полях. Именно они обвиняют представителей полян протеста во всех смертных грехах. Именно они настраивают народ против власти. Именно они от имени власти пытаются разогнать защитников полян протеста, как это было на «Красной горке»

Тема четвертая - ПРОВОКАЦИЯ НА «КРАСНОЙ ГОРКЕ»

15 мая на поляне протеста «Красная горка» представителями меджлиса была организована провокация.

На собрании участников акции активисты поляны протеста и общественной организации «СЕБАТ» объясняли собравшимся, что слухи о сносе строений на поляне протеста – обычная ложь, распространяемая деструктивными силами с целью организовать противостояние между народом и властью.

Во время обсуждения проблем акции специально подготовленные руководством меджлиса люди, не являющиеся участниками поляны протеста, попытались устроить провокацию и сорвать собрание. Они попытались зачитать собравшимся «липовую» бумагу, выдавая её за решение горсовета о сносе строений на поляне протеста. На этой бумаге, которую меджлисовцы пытались выдать за решение горсовета, нет ни одной подписи.

Представитель меджлиса, Энвер Джемалядинов, заместитель председателя Рескомзема, попытался зачитать, а затем вручил участникам поляны протеста бумагу, которую он публично назвал «решением горсовета». При ближайшем рассмотрении на этом так называемом «решении» не оказалось ни одной подписи должностных лиц. Таким образом, меджлисовцы опять пытались подсунуть народу «липу».

Более того. Четко видно, что на врученной Джемалядиновым бумаге текст идет поверх ксерокопии печати. Это говорит о том, что вначале печать была скопирована на чистый лист, а затем на неё был нанесен текст документа. Данный факт является не чем иным, как подделкой документов. А вот как трактовать факт публичного использования поддельных документов – ответ должна дать прокуратура Крыма.

Вызывает недоумение и факт обнародования данного, так сказать, «документа» не городским головой Агеевым, не официальной пресс-службой Симферопольского горсовета, а представителями меджлиса – причем, не в прессе с официальным комментарием, а на

собрании участников поляны протеста «Красная горка», которая с недавних пор является «горячей точкой» на карте Симферополя.

Кому выгодно разжигать конфликтную ситуацию в Симферополе? Почему представители меджлиса активно участвуют в разжигании противостояния между народом и властью, не гнушаясь использовать для этого подделку муниципальных документов? В конце концов – почему молчат прокуратура и правоохранительные органы?

Тема пятая – «СЕБАТ» И МЕДЖЛИС

Высказывания лидеров меджлиса о том, что «СЕБАТ» разрушает национальный институт представительства крымскотатарского народа – откровенная ложь. «СЕБАТ» никогда не делал заявлений против меджлиса, как органа, защищающего и отстаивающего интересы крымских татар.

К сожалению, сегодня меджлис не выполняет функций защиты народных интересов.

Чистая и светлая идея народа о Курултае-меджлисе полностью дискредитирована его лидерами, а сам меджлис превращен в акционерное общество закрытого типа, обслуживающее личные интересы небольшой кучки людей. Нужды и чаяния крымских татар забыты и отброшены. Связь между национальным органом и народом уничтожена – и сделано это намеренно.

Программные документы, которыми должен руководствоваться Курултай-меджлис – **«ДЕКЛАРАЦИЯ о национальном суверенитете крымскотатарского народа»** и **«НАКАЗ крымскотатарского народа»** не только забыты, но и вообще сняты с повестки дня – «в Багдаде все спокойно, татары всем довольны». Руководство меджлиса гасит на корню любую инициативу и любую свежую мысль по восстановлению политических прав крымскотатарского народа.

Нужен ли народу ТАКОЙ «меджлис» и ТАКОЕ руководство, которое игнорирует наказания народа?

«СЕБАТ» полностью поддерживает идею меджлиса образца 1991 года – как представительного органа крымскотатарского народа, действующего в правовом поле, интегрированного в законодательную базу Украины и защищающего интересы народа.

Меджлис, лишенный правового статуса, не может защищать права народа.

Висновок

Аналіз наявної інформації дозволяє зробити висновок про потужний інформаційний ресурс (якісний сайт із документальним змістом), людський (освічені, у тому числі у релігійних науках, переконливі лідери) та фінансовий (наявність земельних ділянок) потенціал новоствореного руху. Ці фактори сприятимуть перетворенню «Себат» з ініціативної групи на самозахоплення у вагому опозиційну Меджлису організацію, добре структуровану та не причетну до корупційних скандалів і представництва у владі.

3. Інформація про заходи з нагоди Дня пам'яті жертв депортації з Криму

У травні 2011 року у Автономній Республіці Крим пройшли заходи з нагоди 67-ї річниці депортації з Криму, у рамках яких відбулися відкриття меморіалів, тематичні презентації, літературно-художні постанови, творчі

виставки, масові акції (мітинги, зібрання, траурна хода, покладання квітів тощо).

З метою належної підготовки та проведення зазначених заходів Радою міністрів АР Крим прийнято постанову від 28.04.2011 № 204 «Про заходи, присвячені Дню пам'яті жертв депортації з Криму». Організаційний комітет з підготовки та проведення траурних заходів очолив голова Ради міністрів АР Крим В.Джарти.

З метою медичного забезпечення жалобних заходів Міністерством охорони здоров'я АР Крим видано наказ від 05.05.2011 № 132, яким передбачено супроводження заходів бригадами швидкої медичної допомоги. З метою забезпечення правопорядку Головним Управлінням МВС України в АР Крим затверджено План із розрахунком сил та засобів з охорони громадського порядку (№ 2549/дз від 10.05.2011), особовий склад ОВС переведено на посилений варіант оперативно-службової діяльності, з метою уникнення провокацій з 12 травня організовано цілодобову охорону меморіалів та пам'ятників депортованим. За даними ГУ МВС України в АР Крим, загалом для охорони громадського порядку задіяні 2195 співробітників міліції та військовослужбовців ВВ МВС України.

Відповідно до затвердженого плану у місті Сімферополі 13 травня у Кримськотатарському музеї мистецтв відбулася виставка «Хатирамизда...» («Ми пам'ятаємо»), 14 травня у Республіканському вищому навчальному закладі «Кримський інженерно-педагогічний університет» пройшов студентський турнір з шахів, присвячений пам'яті жертв депортації народів Криму, 16 травня у Кримськотатарському академічному музично-драматичному театрі демонструвалася літературно-художня постановка «Хатирадан айирма!» («Не забувай!»). 15 травня представники кримськотатарської молоді (близько 1 тисячі осіб) здійснили сходження на гору Чатир-Даг, присвячене пам'яті жертв депортації.

17 травня 2011 року

17 травня 2011 року розпочалася низка офіційних пам'ятних заходів за участю керівництва Автономної Республіки Крим. Вранці, о 8.00 відбулося покладання квітів до меморіалів та пам'ятних дощок на бульварі ім.Леніна, у парку «Салгірка», на території Кримського інженерно-педагогічного університету. У зазначених заходах взяли участь перший заступник Голови Верховної Ради АР Крим К.Бахарєв, заступник Голови Ради міністрів АР Крим – міністр регіонального розвитку та ЖКГ А.Абдуллаєв, перший заступник Постійного Представника Президента України в АР Крим В.Плакіда, члени Президії Верховної Ради АР Крим, представники громадськості.

Ввечері у Кримському академічному українському музичному театрі відбулося траурне зібрання – «вечір-реквієм», присвячений Дню пам'яті жертв депортації з Криму, у якому взяли участь заступник Голови Верховної Ради АР Крим Г.Юффе, заступник Голови Ради міністрів АР Крим – міністр регіонального розвитку та ЖКГ А.Абдуллаєв, перший заступник Постійного

Представника Президента України в АР Крим В.Плакіда, заступник голови Меджлісу - голова Всесвітнього конгресу кримських татар Р.Чубаров, керівники національних громад болгар, вірмен, греків та німців, ветерани кримськотатарського національного руху, представники громадськості.

Перед учасниками заходу із промовою виступив Р.Чубаров.

Після офіційної частини відбувся концерт пам'яті та скорботи.

Цього ж дня у с.Русаківка Білогірського району було урочисто відкрито Меморіальний комплекс жертвам депортації 1944 року. У Сімферополі у Будинку художників відкрилася тематична виставка кримських художників, присвячена Дню пам'яті жертв депортації.

Ввечері 17 травня, о 19 годині, на площі ім. Леніна відбулася молодіжна акція «Запали вогонь у своєму серці», організована активістами Кримськотатарського молодіжного центру. В акції взяли участь понад 2 тисяч осіб – переважно молодь, які встановили на площі свічки по символічному контуру Криму та запалили їх. Також свічками було викладено цифру 67 і слово «Геноцид».

18 травня 2011 року

18 травня у населених пунктах Криму пройшли траурні мітинги, присвячені річниці депортації. За даними ГУ МВС України в АР Крим, траурні заходи відбулися у 8 містах та 14 районних центрах Криму.

Найбільш масові заходи відбулися у місті Сімферополі. О 10 годині біля пам'ятних місць Сімферополя розпочалося формування 5-ти колон учасників траурного мітингу:

- колонна № 1 - біля меморіального знаку у сквері залізничного вокзалу: мешканці міст Армянськ, Джанкой, Саки, Євпаторія, Севастополь, Джанкойського, Красногвардійського, Первомайського, Роздольненського районів.

- колонна № 2 - біля пам'ятника жертвам депортації у парку «Салгірка»: мешканці міст Алушта, Ялта, Київського району міста Сімферополя та населених пунктів Добровської селищної ради Сімферопольського району.

- колонна № 3 - на автостанції «Західна»: мешканці міст Бахчисарай, Севастополь, Центрального району міста Сімферополя, Бахчисарайського та Сімферопольського районів, міст компактного проживання депортованих «Фонтани», «Борчокрак», «Ак-Мечеть». Упродовж руху колони до неї традиційно, як і в попередні роки, приєдналася група «Ак-Мечеть» - 80 молодих чоловіків, які періодично скандували «Аллах Акбар!» (А.Чийгоз певний час спілкувався з представниками цієї групи). Біля парку ім.Т.Шевченка скандування припинене.

Колону деякий час супроводжував голова Бахчисарайської РДА **Ільмі Умеров**, який спілкувався із учасниками заходу, надавав вказівки А.Чийгозу. Після того, як колона після збору вирушила по вул.Севастопольська до центру, І.Умеров сів у службову «Волгу» та виїхав у бік Бахчисараю. Раніше І.Умеров

брав активну участь у мітингу 18 травня, виступав із різкими заявами та вимогами до влади.

- колонна № 4 - біля Вищого духовного медресе на пр.Перемоги: мешканці міст Судак, Керч, Феодосія, Білогірського, Кіровського, Ленінського, Ніжньогірського, Советського районів, місць компактного проживання «Акрополіс», «Ана-Юрт».

- колонна № 5 - біля мечеті на вул.М.Жукова: мешканці міста Сімферополя та Сімферопольського району.

Після збору учасники акції провели нетривалі мітинги, сформували колони та пішою ходою вирушили на центральну площу Сімферополя. О 12 годині вони взяли участь у міжнародній акції «Хвилина скорботи та єдності», ініціатором проведення якої виступили кримськотатарські діаспори світу та громадські організації зарубіжних країн. Суть акції полягає в тому, що усі небайдужі люди, незалежно від свого місця перебування, зупиняються на декілька хвилин та промовляють молитву в пам'ять загиблих. Під час «Хвилини скорботи та єдності» зупиняється громадський транспорт, не лунає музика.

По закінченню акції колони вулицями міста пройшли на площу ім.Леніна, де о 13.00 розпочався республіканський мітинг. У заході взяли участь Голова Ради міністрів АР Крим В.Джарти, Голова Верховної Ради АР Крим В.Константинов, Постійний Представник Президента України в АР Крим В.Яцуба, народний депутат України, голова Меджлісу кримськотатарського народу М.Джемільєв, народний депутат України В.Коваль, депутати Верховної Ради АР Крим Р.Чубаров, Р.Ільясов, В.Нахлупін, представники громадськості, ветерани національного руху. Підтримати кримськотатарський народ у день жалоби прибули численні представники іноземних країн, у тому числі голова Департаменту у справах тюрків зарубіжжя при Раді міністрів Турецької Республіки **К.Юртнач**, член Виконкому Всесвітнього конгресу кримських татар **В.Амет**, депутат Парламенту Румунії **А.Амет**, інші особи.

Загальна кількість учасників мітингу становила порядку 15 тисяч осіб, з яких понад половини – жінки, діти, студенти та школярі. На відміну від колишніх років, були відсутні групи охорони з числа аскерів, правопорядок у натовпі забезпечували працівники міліції кримськотатарської національності, які дуже пильно стежили за поведінкою молоді, відразу ж локалізували осіб у стані алкогольного сп'яніння (1 випадок), що свідчить про установку на запобігання провокацій.

Були представлені державні і кримськотатарські прапори та плакати наступного змісту:

- «Вечная память жертвам геноцида крымских татар!».
- «18 травня – день пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу»,
- «Наше майбутнє – у єдності»,
- «Повернемо Криму справжнє обличчя – відновимо історичні топоніми Криму»,
- «Якщо влада не спроможна – то повернемо самі історичні назви Криму»,

- «Кримськотатарській мові – рівний статус у Криму поруч з державною мовою!»,

- «Вимагаємо визнання Україною та міжнародним співтовариством злочинної депортації 18 травня 1944 року та її наслідків геноцидом кримськотатарського народу»,

- «Президент Украины! Когда будет принят закон о восстановлении прав крымскотатарского народа?»,

- «Восстановление прав крымскотатарского народа – под эгиду международного сообщества!»,

- «Верховная Рада Украины: дальнейшее затягивание с принятием Закона о восстановлении прав крымскотатарского народа – преступление против демократии и справедливости»,

- «Право на самоопределение - это естественное право народа Крыма»,

- «Криму – статус национально-территориальной автономии в составе Украины»,

- «Криму – статус національно-територіальної автономії у складі України».

Траурний мітинг розпочався намазом, який провів Муфтії мусульман Криму Хаджи **Еміралі Аблаєв**. Після молитви пролунали державний гімн України та національний кримськотатарський гімн.

Із вступним словом виступив заступник голови Меджлісу, голова Всесвітнього конгресу кримських татар **Р.Чубаров**.

Голова Ради міністрів АР Крим В.Джарти зачитав текст звернення Президента України В.Януковича до учасників мітингу.

Далі виступили ветерани національного руху, представники іноземних діаспор, громадських організацій. Зокрема, голова Департаменту у справах тюрків зарубіжжя при Раді міністрів Турецької Республіки К.Юртнач висловив почуття зібравшимся з нагоди річниці трагедії та запевнив кримськотатарський народ у наданні допомоги з боку Туреччини.

Із промовою виступив народний депутат Верховної Ради України, голова Меджлісу М.Джемілев (кримськотатарською мовою, надається переклад):

Выступление председателя Меджлиса крымскотатарского народа на митинге 18 мая 2011 года в г. Симферополе

(Перевод с крымскотатарского)

Дорогие соотечественники и уважаемые гости, прибывшие сюда, чтобы вместе с нами отметить 67-ю годовщину депортации и геноцида крымскотатарского народа!

Каждый год, собираясь 18 мая на этой площади, проводя молитвы в память убитых коммунистическим режимом наших соотечественников, мы одновременно даем оценку тому, в какой мере нам удалось преодолеть последствия совершенного против нашего народа в 1944 году преступления и о наших дальнейших шагах в этом направлении. Следуя этой традиции, я хотел бы дать краткий анализ событиям прошедшего года, которые в той или иной мере связаны с решением проблем нашего народа.

Одним из наиболее значительных событий после 18 мая прошлого года был приезд в Крым президента страны В.Януковича, где он, в соответствии с ранее достигнутыми договоренностями, должен был встретиться со всем составом Меджлиса крымскотатарского народа, подробно обсудить вместе с нами проблемы нашего народа и принять какие-то меры для их решения. Но этого не произошло. Хотя встреча, назначенная на 3 августа 2010 г., была

названа «встречей с представителями крымскотатарского народа», на неё, вместе с несколькими членами Меджлиса были приглашены люди, которые никого кроме себя не представляют и основная деятельность которых сводится к оскорблениям в русскоязычной печати представительного органа народа. Разумеется, на такой встрече мы принимать участия не могли.

Затем последовал президентский Указ о формировании нового Совета представителей крымскотатарского народа, большинство членов которого теперь уже состоит из числа лиц, которые пытаются противопоставить себя Меджлису. Наши доводы о том, что представители должны избираться самим народом, а не назначаться как в советские времена, к сожалению, услышаны не были. Состоявшийся в конце августа прошлого года Курултай крымскотатарского народа принял решение не рекомендовать Меджлису быть в составе новосозданного «Совета представителей». Таким образом, диалог высшего представительного органа с главой государства на определенное время приостановился.

Другими негативными для нашего народа событием года стала ликвидация по настоянию соседней страны следственной группы СБУ по расследованию преступлений советского режима против крымских татар, который был создан при предыдущем Президенте Украины, и увольнение с работы единственного человека крымскотатарской национальности, который работал в системе СБУ в Киеве.

Ничего хорошего для нашего народа не предвещало, а включение в состав нового правительства Украины ряда лиц, которые в своих публичных выступлениях оправдывали депортацию нашего народа в 1944 году и крайне негативно высказывались по поводу законных требований крымских татар в настоящее время, провоцируя тем самым межнациональную рознь. Я имею в виду, в первую очередь, министра внутренних дел и министра образования Украины.

Произошло дальнейшее сокращение представителей крымских татар в структурах исполнительной власти автономии. Усилилось давление на наших предпринимателей. Подавляющее большинство придирок различных служб имели конечную цель получить с предпринимателей взятки, поэтому довольно много предпринимателей вынуждены были свернуть свою деятельность, в результате чего много семей осталось без работы и без заработка.

Резко сократилось и практически сведено к нулю бюджетное финансирование программ по решению социальных проблем репатриантов. Из государственного бюджета на эти цели в этом году предусмотрено выделение всего 23 миллионов гривен – это примерно в 6 раз меньше, чем должно быть в соответствии разработанной программой финансирования программ обустройства депортированных. Достаточно упомянуть, что на строительство лишь одной школы требуется средств примерно вдвое больше, чем предусмотрено бюджетом страны на все проблемы репатриантов. Причем, и из этих 23 миллионов до сего дня не получено ни единой гривны, хотя прошла примерно половина года. Таким образом, можно сказать, что государство в этом году почти полностью отстранилось от решения социальных проблем людей, которые после полувековой ссылки возвратились и возвращаются на свою родину. В декабре прошлого года ликвидирован и специальный Государственный комитет по делам национальностей и религий, который в основном занимался проблемами репатриантов.

Коалиционное большинство в Верховной Раде Украины отказалось также проголосовать в поддержку принятия закона о восстановлении прав депортированных, хотя Президент В.Янукович давал прямое поручение кабинету министров рассмотреть этот проект, обсудить с общественными организациями, внести необходимые поправки и обеспечить его принятие парламентом страны.

В течение прошедшего года были предприняты большие усилия для внесения раскола в среду крымских татар, противопоставления отдельных групп крымских татар, которым оказывалась материальная и информационная поддержка, представительному органу народа – Меджлису. Эти усилия стали наиболее масштабными в период кампании по выборам в органы местного самоуправления. Очевидной целью этих усилий было, во-первых, обеспечить избрание в депутаты определенного числа крымских татар, противопоставляющих себя Меджлису, что

дало бы потом возможность заявлять, что Меджлис представляет лишь часть крымскотатарского народа, то есть подтвердило бы обоснованность изменения состава «Совета представителей крымскотатарского народа». Во-вторых, внесение раскола в среду крымских татар давала возможность значительно уменьшить число их депутатов разных уровней, которые будут избраны в органы местного самоуправления. Но результаты выборов 31 октября прошлого года продемонстрировали, что подавляющая часть нашего народа вместе со своим представительным органом. Более 90 % избранных на этих выборах около 1000 депутатов разных уровней крымскотатарской национальности на территории Крыма оказались рекомендованными Курултаем и нашими региональными меджлисами.

Количество депутатов из числа крымских татар было бы значительно больше, если бы не изменение законодательства о выборах, не раскольническая деятельность отдельных группировок и если бы выход наших соотечественников на выборы составлял не 53 %, а хотя бы 75-80 %. То есть вопрос о том, сможем ли мы обеспечить достаточное представительство в органах власти автономии и, соответственно, эффективнее решать стоящие перед нашим проблемы, обеспечить соблюдение наших законных прав, во многом зависело от нас самих. Но мы не сумели в достаточной мере воспользоваться шансом, который представляется один раз в пять лет.

Тем не менее, я хотел бы выразить здесь благодарность всем соотечественникам, которые приняли участие на выборах, не поддались провокациям, направленным на раскол наших соотечественников и проголосовали в соответствии с рекомендациями Курултая крымскотатарского народа.

Но усилия по расколу нашего народа, как в политическом, так и в религиозном плане, продолжаются и, по полученным нами сведениям, в ближайшее время станут более масштабными. Полгода назад Госкомнацрелигии за день до прекращения своего существования зарегистрировал в противовес Духовному управлению мусульман Крыма новый так называемый «духовный центр мусульман Крыма» во главе с одним приверженцем секты хаббашистов. Он подчиняется самозваному промосковскому главе так называемого «Духовного управления мусульман Украины», которого, как известно, не признает таковым даже одна десятая часть страны, и именуется теперь себя муфтием всех мусульман Крыма. Попытка создания параллельного муфтията в Крыму именно с целью внесения раскола в среду наших соотечественников предпринималась еще 10 лет назад руководством комитета по делам религий совмина АРК, но тогда эта попытка была пресечена. Теперь провокаторы очевидно решили, что для них настали более благоприятные времена.

Нескольким политическим группировкам крымских татар, активно выступающим против Меджлиса, будет соседней страной оказываться более значительная, чем ныне материальная поддержка. Будут создаваться и усиленно поддерживаться соседней страной новые общественно-политические, религиозные, молодежные, женские организации крымских татар различных ориентаций, при условии, что они будут активно выступать против Меджлиса. Рассчитывать на то, что наша служба безопасности предпримет какие-то усилия по пресечению подобного рода деятельность соседней страны на нашей территории нам не приходится, потому что в силу различных обстоятельств мы вновь оказались в положении «младшего» брата, а младшим, как известно, не положено вмешиваться в дела старших. Нам останется только наблюдать, сколько же в нашей среде людей, готовых ради каких-то личных материальных благ работать против своего народа. Пока таковых, слава Аллаху, не так уж много и будем надеяться, что их количество существенно увеличиваться не будет.

За прошедший год произошли и некоторые положительные события. Наконец, был положительно решен вопрос о выделении земельного участка под строительство центральной мечети в Симферополе. Депутаты симферопольского городского совета, которые в течение нескольких лет почти единогласно голосовали против выделения мусульманам этого земельного участка, в феврале этого года столь же единогласно проголосовали за выделение этого участка. И произошло это вовсе не от того, что депутаты поумнели, что у них понизился уровень нещерного шовинизма и наконец-то появились какое-то уважение к элементарным правам нашего народа. Это произошло благодаря твердой позиции в этом вопросе премьер-министра

автономии В.Джарты и представителя Президента в Крыму В.Яцубы. Своими действиями эти люди не только восстановили справедливость в этом вопросе, но и предотвратили назревающий широкомасштабный конфликт. Этим людям я также хотел бы выразить от имени вас всех нашу искреннюю признательность.

Теперь на выделенном земельном участке нам предстоит построить прекрасную мечеть, которая должна стать украшением и символом административного центра Крыма. Он должен стать главной объединяющей мечетью не только Крыма, но и всей Украины. Разумеется, это дорогостоящий проект и мы будем изыскивать средства на его строительство. Но очень важно, чтобы каждый наш соотечественник внес свой вклад. Мечеть только тогда имеет наивысшую духовную ценность, когда она строится самими верующими, на их собственные средства.

Наметились кое-какие сдвиги и в решении земельных проблем наших соотечественников. Работает земельная комиссия совмина автономии, куда включены и представители крымских татар. Эта комиссия детально изучает ситуацию в каждом земельном участке на предмет того, можно ли эти земли передать под жилищное строительство репатриантам или же, если есть весомые причины, не позволяющие этого сделать, изыскивает для находящихся на этих «самовозвратах» людей другие земельные участки. Очень важно, чтобы наши соотечественники свои действия координировали с региональными меджлисами и Меджлисом крымскотатарского народа. Есть достаточно много провокаторов, как во властных структурах автономии, так и среди самих крымских татар, которые не заинтересованы в мирном решении проблемы. Именно эти провокаторы активно выступают, чтобы на переговорах по земельным проблемам не участвовал Меджлис крымскотатарского народа.

Принимая во внимание катастрофическое положение в вопросе финансирования программ возвращения и обустройства нашего народа на своей родине, мы вновь обратились к руководству родственной нам страны – Турции с просьбой оказать нам помощь, в первую очередь, в строительстве школ и решении жилищных проблем репатриантов. Турция откликнулась на нашу просьбу. Премьер-министр Турции Реджеп Тайип Эрдоган в январе этого года дал поручение президенту Турецкого Агентства международного сотрудничества (ТИКА) начать строительство и уже в этом году сдать в эксплуатацию. 2 школы, приступить к строительству культурного центра крымских татар в Симферополе и жилья для репатриантов. Реализация этих поручений премьер-министра только в этом году стоила бы не менее 100 миллионов гривен, то есть примерно в пять раз больше, чем планируется выделить в этом году из государственного бюджета. Однако работы по выполнению поручений премьер-министра Турции приостановлены, поскольку по непонятным нам причинам министерство экономики Украины не утверждает программы ТИКА. Но мы очень надеемся, что это не преднамеренный саботаж и что все бюрократические препоны в этом вопросе будут устранены, и в ближайшее время начнутся работы по строительству этих весьма важных социальных объектов.

В конце августа прошлого года, как вам известно, мы провели очередную сессию 5-го Курултая крымскотатарского народа, на которой было принято решение начать подготовку к проведению международного форума по проблемам крымскотатарского народа. Мы считаем, что решения сложных проблем, стоящих перед нашим народом, в том числе обеспечение условий для возвращения наших вынужденно находящихся еще в местах ссылки наших соотечественников и в целом для полного преодоления последствий геноцида и депортации, сохранения крымскотатарского народа на земле как самобытной нации без содействия международной общественности нам не обойтись. В соответствии с этим решением, Меджлис крымскотатарского народа провел многочисленные встречи и консультации в ряде стран Европы, в Канаде и США, с главами парламентов и руководителей нескольких стран, с их послами многих стран, аккредитованными в Киеве, с известными в мире политическими деятелями и международными организациями, в том числе с руководством Парламентской Ассамблеи Совета Европы, с рядом депутатов Европарламента. В следующем месяце по приглашению Бундестага Германии предстоит поездка делегации Меджлиса и в Берлин, где также будут обсуждаться и вопросы предстоящего международного форума. Очень важно, чтобы идея проведения международного форума была поддержана и руководством Украины.

Поэтому основным пунктом резолюции нашего сегодняшнего митинга, который сейчас будет предложен вашему вниманию, будет именно этот вопрос.

Дорогие соотечественники! Мне очень часто приходится слышать о том, что при подобном отношении государства к правам крымскотатарского народа очень трудно оставаться патриотом Украины. Может быть это и так, но другой альтернативы у нас нет и не будет. Украина – это наше государство. И будет ли это государство сильным, суверенным, демократическим, где уважаются права всех людей, или оно останется погрязшим в коррупции и беззаконии придатком другого тоталитарного режима - во многом зависит от нас самих. В Украине у нас миллионы друзей, которые всецело поддерживают наши законные права и готовы оказать нам необходимую помощь. Мы будем и впредь вместе с демократическими силами Украины добиваться того, чтобы наша страна шаг за шагом приближалась к стандартам цивилизованных и демократических стран мира. Мы по-прежнему будем в авангарде сопротивления любым проявлениям сепаратизма, экстремизма, будем прилагать усилия, чтобы все проблемы в Крыму решались без применения насилия, в духе уважения к законным правам всех этносов, проживающих на нашей земле. И только таким путем мы сможем добиться восстановления прав своего народа.

Мира и благополучия вам.

Р.Чубаров зачитав резолюцію мітингу, яка була одноголосно підтримана учасниками:

РЕЗОЛЮЦИЯ

Всекрымского траурного митинга памяти жертв геноцида крымскотатарского народа – депортации 18 мая 1944 года и десятилетий его насильственного удержания в местах изгнания

г. Симферополь

18 мая 2011 года

Каждый год, отдаляющий от нас 18 мая 1944 года, когда коммунистическим режимом СССР был совершен акт геноцида против крымскотатарского народа, вместо успокоения душ сотен тысяч жертв насильственной депортации, умерших в муках, страданиях, лишениях и похороненных в чужой земле, лишь усиливает в наших сердцах нестерпимую боль от безвозвратности потерь своих родных и близких.

Каждый год, ожидаемый крымскими татарами, как выжившими и возвратившимися на свою Родину, так и теми, кто все еще вынужден находиться в местах изгнания, с надеждами на принятие законов Украины, направленных на восстановление неотъемлемых прав крымскотатарского народа и обеспечение правовых гарантий для его возрождения и развития, заканчивается лишь увеличением наших разочарований и сомнений в готовности Украинского государства к устранению последствий геноцида, совершенного против крымскотатарского народа в годы СССР.

С каждым днем уходят из жизни наши отцы и матери, непосредственно вынесшие на себе все лишения и тяготы депортации, выстоявшие против произвола и дискриминации и добившиеся своей бескомпромиссной борьбой возвращения народа на свою Родину. Они покидают этот мир, так и не дождавшись от государства восстановления справедливости по отношению к себе и своему народу.

Отсутствие законов, направленных на восстановление прав крымскотатарского народа, крайне затрудняет поиск путей решения наиболее болевых проблем сегодняшнего развития Крыма, включая вопросы обеспечения земель возвратившихся крымских татар и резервирования земель для тех, кто все еще вынужден находиться в местах депортации.

Игнорирование государством законных требований и международно-признанных прав крымскотатарского народа – коренного народа Крыма противоречат также

интересам самого Украинского государства, не способствуют его интеграции в свободную семью европейских народов и государств.

Память о сотнях тысяч крымских татар, погибших и умерших в местах депортации, о тысячах активистах крымскотатарского национального движения, самоотверженно боровшихся за право возвращения своего народа на Родину и восстановление его прав наряду с продолжающимся игнорированием в Украине неотъемлемых прав и интересов крымскотатарского народа возлагает на нас, нынешнее поколение крымских татар, обязанность и ответственность, сохраняя принципы ненасильственной борьбы, опираясь на поддержку демократических сил украинского общества и содействие международной общественности, добиться исполнения чаяний и надежд коренного народа Крыма.

Настало время, когда международное сообщество, прежде всего европейские страны, пережившее в двадцатом веке два мощных тоталитарных режима, нацистский и сталинский, которые несли с собой геноцид, нарушения прав и свобод человека, военные преступления и преступления против человечества, должны предпринять конкретные меры по преодолению последствий этих преступлений – восстановить крымскотатарский народ в его правах и обеспечить гарантии его свободного развития на своей земле.

Мы, участники Всекрымского траурного митинга, состоявшегося в Симферополе 18 мая 2011 года, будучи уверенными в том, что становление демократической и независимой Украины невозможно без восстановления прав крымскотатарского народа так, как это закреплено международными актами о правах народов и правах человека, отмечая значительную работу, проведенную делегатами Курултая крымскотатарского народа, Меджлисом крымскотатарского народа и Всемирным конгрессом крымских татар в подготовке Международного форума по вопросу восстановления прав крымскотатарского народа на своей Родине, обеспечения его безопасности и гарантий развития в Украине, призываем Президента Украины, Верховную Раду Украины, Организацию Объединенных Наций, Организацию по безопасности и сотрудничеству в Европе, Совет Европы и Европейский Союз определиться в ближайшее время о дате и месте проведения Международного форума.

*Принято участниками Всекрымского траурного митинга
памяти жертв геноцида крымскотатарского народа –
депортации 18 мая 1944 года и десятилетий его
насищенного удержания в местах изгнания.
г. Симферополь, 18 мая 2011 года*

Завершився мітинг о 14.30 виконанням гімнів.

Того ж дня в Сімферополі пройшли пленарні засідання сесії Верховної Ради АР Крим. На сесії було прийнято Звернення до Президента України Віктора Януковича з питання продовження до 2015 року терміну дії Програми розселення та облаштування депортованих кримських татар та осіб інших національностей, які повернулися на проживання в Україну, їх адаптації та інтеграції в українське суспільство. У документі, зокрема, говориться, що термін дії Програми, затвердженої постановою Кабінету міністрів України, завершився в 2010 році. Проте, враховуючи її недофінансування і невиконання за основними показниками, проблеми кримських татар та осіб інших національностей, депортованих за етнічною ознакою, залишилися невирішеними.

Відповідно до Плану заходів з підготовки та проведення Дня пам'яті жертв депортації, 24 червня 2011 року відбудеться вшанування пам'яті

депортованих з Криму болгар, вірмен та греків (покладання квітів до меморіальної дошки на залізничному вокзалі Сімферополя).

Крім того, 18 серпня 2011 року пройде низка заходів, присвячених 70-річчю депортації з Криму німців. Так, відбудеться покладання квітів до меморіальної дошки на залізничному вокзалі Сімферополя та у смт. Красногвардійське, також у смт. Красногвардійське урочисто відкриють пам'ятний знак та тематичну експозицію у місцевому музеї. Найближчим часом планується організація меморіального музейного комплексу на місці грецького села Лакі (Бахчисарайський район), яке було повністю знищене фашистами у 1942 році за зв'язок його мешканців із партизанами.

Міжнародні зв'язки Меджлісу

Відповідно до прогнозів, наданих раніше, Міллі Меджліс продовжує практику, спрямовану на посилення тиску міжнародних правозахисних організацій на уряд України, вимагаючи фінансування заходів з облаштування репатріантів та прийняття низки офіційних документів (Закон про відновлення прав депортованих осіб, Програма на 2011 – 2015 роки, внесення змін у нормативні положення, які регламентують правила пересування та реєстрації на території України фізичним особам тощо). З цією метою керівництво Меджлісу проводить численні зустрічі із офіційними особами, представниками міжнародної громадськості, національних товариств. Взаємодія Меджлісу та підконтрольних йому громадських організацій із міжнародною спільнотою відбувається за багатьма напрямками життєдіяльності кримських татар.

Сфера освіти

Традиційно найактивніше Меджліс співпрацює із Туреччиною. Особливу увагу Турецька сторона приділяє програмам та напрямкам, пов'язаним із молоддю та студентами, кращих з них залучають до продовження навчання у турецьких учбових закладах, формуючи за час навчання з них агентів впливу Туреччини у Криму. З боку Меджлісу зазначений напрямок діяльності курирує Сафуре Каджаметова, депутат Верховної Ради АРК, член Меджлісу.

20 травня 2011 року в Кримськотатарському музеї мистецтв Товариство культури і взаємодопомоги кримських татар м. Стамбул спільно із Асоціацією «Мааріфчі» (С.Каджаметова) підвели підсумки Всекримського конкурсу серед учнів шкіл та студентів кримських вузів, присвяченого пам'яті Мустеджипа Улькюсала (громадський діяч, видавник журналу «Емель», 1899-1996, жив та працював у Туреччині). В урочистостях взяв участь М.Джемілев. Переможці конкурсу отримали призи – проїздки у Туреччину.

Головою Товариства культури та взаємодопомоги є **Джеял Ічтен**, друг та діловий партнер Мустафи Джемілева, координатор багатьох програм допомоги. Ічтен контролює частину фінансових надходжень на адресу Меджлісу, має в Криму особистий бізнес, пов'язаний із будівництвом.

*Зустрічі із випускниками спеціальних військових закладів
Англії та Франції*

19 травня 2011 року Надзвичайний та Повноважний посол Франції в Україні Жак Фор прийняв у своїй резиденції Голову земляцтва кримських татар у Києві Аслана Умерова. У зустрічі взяли участь помічник Голови Меджлісу М.Джемілева Олексій Скорик, перший секретар посольства Е.Берар та **члени Асоціації випускників Академії оборони Франції**. А.Умеров охарактеризував ситуацію в Криму, насамперед у питаннях щодо повернення та облаштування кримських татар. Крім того, він докладно розповів французьким дипломатам про необхідність проведення Міжнародного форуму під егідою провідних міжнародних організацій. Надзвичайний і Повноважний посол Франції в Україні Жак Фор особо підкреслив, що він підтримує ідею проведення Міжнародного форуму та візьме участь у заходах.

16 травня 2011 року у Меджлісі відбулася зустріч М.Джемілева із делегацією **старших слухачів Королівського коледжу оборонних наук Великобританії** на чолі із заступником начальника Королівського коледжу, генерал-майором Ендрю Кеннетом. На зустрічі також був присутній керівник відділу зовнішніх зв'язків Меджлісу Алі Хамзін і співробітники посольства Великобританії в Україні. У ході зустрічі голова делегації Е.Кеннет повідомив, що до складу делегації увійшли 15 осіб з 12 країн - Великобританії, Саудівській Аравії, Пакистану, Австралії, Йорданії, Індії, США, Ефіопії, Йємену, Руанди, Судану і Катару. За його словами, програма навчання в оборонній академії у рамках Євразійського туру слухачів передбачає відвідування проблемних регіонів світу, серед яких Україна, Румунія і Казахстан: *«Наша главная цель, в ходе посещения указанных стран, выработка стратегического видения текущей ситуации и перспектив сохранения и укрепления стабильности, безопасности и процветания данных государств»*.

М.Джемілев розповів гостям історію кримськотатарського народу та національного руху, докладно зупинився на сучасному стані депортованих.

Слухачі Коледжу цікавилися питаннями у сфері зовнішніх відносин Меджлісу із міжнародними організаціями, зокрема, генерал Мубарак Аль-Хаджри з Катару задав питання щодо рівня взаємовідносин Меджлісу з мусульманськими організаціями та країнами.

Інформаційні технології

Аналіз наявної інформації дозволяє констатувати посилення контролю та тиску окремих закордонних організацій на інформаційне поле Криму, зокрема,

на кримськотатарські засоби масової інформації завдяки фінансовій та технічній підтримки, яка надається для розвитку національних ЗМІ.

Так, 19 травня 2011 року офіс Меджлісу відвідав незалежний консультант для IREX **Брайен Меффорд**, який зустрівся із керівником Секретаріату Меджлісу З.Смедляєвим та обговорив із ним ситуацію розвитку та підтримки національних ЗМІ в Криму, а також перспективні сфери співробітництва та підтримки між IREX і Меджлісом. У зустрічі також взяли участь журналіст телерадіокомпанії «АТР» **Севи́ль Аляди́нова** та інженер «АТР» з інформаційних технологій **Гирей Сейдаметов**

Брайн Меффорд підкреслив, що «IREX» - це Рада міжнародних досліджень та обміну, яка здійснює різноманітні програми з технічної підтримки від USAID в Україні.

Раніш Б. Меффорд очолював представництво **«Міжнародного Республіканського Інституту» (США) в Україні**, яке також заявляло метою розвиток демократичних принципів і цінностей у сфер інформаційної діяльності серед представників різних національних меншин України. Саме зазначена організація надала фінансову та технологічну підтримку при створенні офіційного сайту Меджлісу, тому на сьогодні здійснює певний контроль щодо змісту та інформаційного наповнення сайту, та взагалі на формування інформаційної політики Меджлісу.

Взаємодія із ТІКА

17 травня 2011 року в офісі Меджлісу відбулася зустріч Голови Меджлісу М.Джемілева із турецькою делегацією на чолі із Головою департаменту у справах тюрків закордоння при уряді Турецької Республіки Кемалем Юртнач. До складу делегації увійшли Голова ТІКА Абдуллах Кавакли, експерти ТІКА Явуз Чорук та Айшегюль Хамишоглу. На зустрічі обговорювалися питання надання допомоги Туреччиною кримським татарам. Учасники зустрічі підкреслили, що домовленості були досягнуті ще у січні поточного року у ході візиту Прем'єр-міністра Туреччини Реджепа Тайїпа Ердогана в Україну, але досі не усунуто усі проблеми та невирішені питання, які виникають з українського боку та не дозволяють повноцінно реалізувати турецький проект підтримки кримськотатарського народу.

Підготовка до Міжнародного форуму

10 травня 2011 року в офісі Бахчисарайського регіонального Меджлісу відбулася зустріч першого заступника Голови Меджлісу Р.Чубарова з членом групи міжпарламентської дружби Франція-Україна у Сенаті Французької Республіки сенатором **Симоном Сютура**, який є куратором питань співпраці із країнами Східної Європи. У зустрічі взяли участь заступник голови Меджлісу, голова Бахчисарайського регіонального Меджлісу Ахтем Чийгоз і керівник відділу зовнішніх зв'язків Меджлісу Алі Хамзін. Р.Чубаров поінформував учасників засідання про хід підготовки до Міжнародного форуму.

Наприкінці зустрічі Симоном Сютур запевнив у підтримки ідеї форуму та зазначив, що в червні поточного року у Будапешті відбудеться спеціалізована конференція ОБСЄ, на якій голова депутатської групи Франція – Україна сенатор **Жан-П'єр Планкаде**, який є одночасно членом Парламентської Асамблеї ОБСЄ, виступатиме із доповіддю, у якій докладно розповість про стан кримських татар в Україні.

Сфера науки

30 квітня – 1 травня п.р. у Криму знаходилася делегація вчених Румунії, яка взяла участь у роботі міжнародної конференції «Кримське ханство та Румунія – 15 – 18 сторіччя». 30 квітня члени делегації зустрілися із Головою Меджлісу М.Джемільєвим та його першим заступником Р.Чубаровим. Бесіда йшла щодо поширення взаємовідносин між кримськотатарськими вченими та вченими Румунії та їх залучення до підготовки Міжнародного форуму. 1 травня члени делегації взяли участь у конференції, яка пройшла у місті Бахчисараї, у будинку-музеї І.Гаспринського.

Євроінтеграція України

1 червня п.р. у Кримській універсальній науковій бібліотеці ім.І.Франко м.Сімферополя відбудеться круглий стіл «Україна та ЄС: від партнерства до асоціації», присвячений 20-тиріччю незалежності України. Ініціаторами проведення заходу виступають Кримська республіканська громадська організація «Інститут громадянського суспільства» (голова Рустем Аблятифов) та Міжнародний фонд «Відродження» (голова Ірина Солоненко). Участь у круглому столі візьмуть Сазан Стюарт, дослідник фонду «Політика і наука» (Німеччина), Гржегорж Громадські, незалежний експерт (Польща), Олександр Сушко, співробітник Інституту євроатлантичного співробітництва, Україна.

Висновок

Аналіз наявної інформації дозволяє зробити висновок про високий рівень інтересу різноманітних спеціальних служб Європи до Меджлісу кримськотатарського народу, який на сьогодні залишився фактично єдиним опозиційним закладом на території Криму та здатний плідно співпрацювати із міжнародними організаціями. Зважаючи на те, що Крим входить до сфери стратегічних інтересів багатьох країн, слід прогнозувати посилення інтересу до Меджлісу з боку спецслужб світу. Разом із тим, таке відверте спілкування та встановлення контактів випускників військових спецзакладів із представниками Меджлісу є безпрецедентним. Ситуація потребує особливого контролю.